METSÄTALOUS

Metsänomistajien kiinnostusta yhteismetsiin selvitetään

Haapavedellä ja Pudasjärvellä selvitetään metsänomistajien kiinnostusta liittyä uuteen yhteismetsään. Tavoitteena on vähintään tuhannen hehtaarin yhteismetsät kumpaankin kaupunkiin.

Haapaveden ja Pudasjärven kaupungit sekä Pudasjärven metsänhoitoyhdistys ovat kiinnostuneita liittymään osalla metsäomaisuudestaan yhteismetsään. Edellytyksenä on, että hankkeelle löytyy riittävästi yksityisten metsänomistajien kannatusta.

Toimiva metsä -hanke on kartoittanut metsänomistajien kiinnostusta kyselyllä. Kysely ei vielä sido metsänomistajia yhteismetsään.

Haapavedellä kyselyitä lähetettiin 1 530:lle ja Pudasjärvellä 4 100 metsänomistajalle.

Projektipäällikkö **Mikko Honkasen** mukaan kiinnostusta on ilmennyt todella hyvin.

Toukokuun loppuun mennessä Haapavedellä 31 metsänomistajaa on ilmoittanut kiinnostuksena yhteismetsään. He omistavat yhteensä 2 064 hehtaaria metsää.

Vastaavasti Pudasjärvellä 82 metsänomistajaa on vastannut. Heillä on omistuksessaan yhteisalaltaan 5 166 hehtaaria.

Kesän aikana tehdään yhteenveto yksityisten metsänomistajien kiinnostuksesta. Sen perusteella kaupungit tekevät päätöksensä osallistumisestaan.

Yhteismetsää pidetään sopivana metsänomistusmuotona sellaisille metsänomistajille, joilla ei ole mahdollisuutta hoitaa itse metsäasioitaan.

Ammattilaiset vastaavat yhteismetsän käytännön asioista, ja heitä valvovat osakkaiden valitsemat luottamushenkilöt.

Yhteismetsän tuoton ylijäämä jaetaan osakkaille.

EMILIA PALOJÄRVI

Uusi puutavaran mittauslaki tulee voimaan heinäkuussa

Puutavaran mittauslain uudistus ei tuo metsänomistajalle suuria muutoksia.

Uusi puutavaran mittauslaki tulee voimaan heinäkuun alussa. Energiapuuta koskevat lain säädökset otetaan käyttöön vasta ensi vuoden alussa. Nykyinen mittauslaki ei kata lainkaan energiapuuta.

”Metsänomistajan kannalta käytännön toimintaan uusi laki ei tuo juurikaan muutoksia”, MTK:n metsälinjan asiantuntija **Anssi Kainulainen** sanoo.

Uusi laki antaa Kainulaisen mukaan selkeämmät nuotit aiemmin tulkinnallisiin kohtiin.

Yksittäisen metsänomistajan puukaupassa luovutusmittaus on tehtävä aina lain ja asetuksen mukaisesti, eikä sitä voi jättää ostajan kanssa pelkästään sopimisen varaan.

Yritysten välisissä kaupoissa on sen sijaan mahdollista sopia tietyistä mittaukseen liittyvistä asioista, jos mittauksen luotettavuus voidaan muuten taata. Itsenäiset sahat ovat olleet huolestuneita, kuinka pieni yritys pärjää isomman kanssa tällaisessa tilanteessa.

Puukaupassa myyjä ja ostaja sopivat uuden lain puitteissa puuerän luovutusmittauksen mittaustavasta kuten nykyisin.

”Metsänomistaja voi vaikuttaa mittaustavan valintaan kauppakirjan tekohetkellä. Osa varmasti haluaa näin tehdäkin, koska mittaustavoilla on erilaiset tarkkuusvaatimukset”, Kainulainen arvelee.

Mittauksen tekevät yhdessä tai erikseen myyjä ja ostaja tai muu taho.

Työ- ja urakointimittaus tarvitaan, jos palkka tai muu korvaus maksetaan puumäärän perusteella. Työmittauksesta vastaa työnantaja ja sen tekee työnantaja, jollei toisin sovita. Urakointimittauksen tekijän sopivat urakoitsija ja urakanantaja keskenään.

Tukkilista pitää pyytää

Mittaustoimituksesta laaditaan mittausasiakirja eli mittaustodistus, jossa on oltava kaikki sovitun kohteen mittaustulokset.

Uudessakin laissa ”mittausosapuolen on pyynnöstä annettava toiselle mittausosapuolelle mittaustuloksen lisäksi tiedot, joiden perusteella mittaustulos voidaan laskea”.

Jos metsänomistaja haluaa tietää, kuinka tukin ja kuitupuun osuus on rungoissa jaettu, metsänomistajan pitää pyytää tukkilista ostajalta.

Nykyisen lain mukaan tarkkuusvaatimus on neljä prosenttia menetelmästä riippumatta.

Uudessa laissa hakkuukonemittauksessa säilyy neljän prosentin tarkkuusvaatimus. Hakkuukonemittaus kattaa 90 prosenttia pystykauppojen luovutusmittauksista, joten kokonaisuuden kannalta tarkkuusvaatimus pysyy jokseenkin entisellään.

Sahojen tukkimittauksissa sallitaan enää kahden prosentin poikkeama. Karsimattomien rankojen eli kokopuun pienissä erissä mittaustulos voi poiketa jopa 25 prosenttia.

Valitus hallinto-oikeuteen

Jos mittauksesta syntyy erimielisyyttä, kiistan ratkaisijaksi voidaan pyytää virallinen mittaaja. Virallista mittausta haetaan Metsäntutkimuslaitoksesta (Metla). Pyyntö pitää lähettää Metlan kirjaamoon kirjeitse tai sähköisesti.

Virallisten mittaajien hoitama viranomaisvalvonta säilyy pääosin nykyisellään.

Oikeusturvaa koskevat säännökset selkeytyvät. Virallisesta mittauksesta voi nykyisen lain mukaan valittaa mittauslautakuntaan, jonka päätös on käytännössä lopullinen.

Uuden lain mukaan mittauslautakunnan päätökseen voi hakea muutosta hallinto-oikeudesta ja edelleen korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

JUHA KAIHLANEN

MITTAUSLAKI

Uudet tarkkuusvaatimukset

Energiapuun osalta laki tulee voimaan vuoden 2014 alussa ja yritysten välisissä energiapuun toimituksissa heinäkuun alussa 2014.
Mittauksen tarkkuusvaatimus on mittausmenetelmästä riippuen 2–25 prosenttia. Hakkuukonemittauksessa säilyy neljän prosentin tarkkuusvaatimus.
Mittauslautakunnan päätökseen voi hakea uuden lain mukaan muutosta hallinto-oikeudesta ja edelleen korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

METSÄSTÄ LYHYESTI

Venäjän suurin saha käyntiin Siperiassa

Krasnojarskin alueella sijaitseva Lesosibirskij LDK1 vietti uuden sahalaitoksensa avajaisia viime torstaina.

Aiemmin toiminnassa oli saha, joka rakennettiin 60-luvulla. Se oli huonokuntoinen ja teknologia vanhentunutta.

Uuden laitoksen sahauskapasiteetti on 1,5 miljoonaa kuutiometriä tukkia vuodessa.

Koneiden päätoimittajana on virolainen Hekotek. Suomalaisista yrityksistä mukana ovat Heinolan sahakoneet, Valon kone ja Veisto.

29 stipendiä valmistuville

Metsämiesten säätiö on myöntänyt 29 stipendiä kevätlukukaudella 2013 metsäalan opinnoista valmistuville nuorille. Stipendin arvo on 300 euroa.

Myöntämisperusteina ovat hyvä opiskelumenestys, ammattiosaaminen sekä rehdin ja luotettavan metsämieshengen luominen.

Stipendejä myönnetään oppilaitosten vapaamuotoisten kirjallisten hakemusten perusteella.

Stipendien saajat on julkistettu Metsämiesten säätiön nettisivuilla osoitteessa *www.mmsaatio.fi*.

PEFC-sertifioinnin uudistus alkanut

Suomen PEFC-metsäsertifiointi käsittelee metsien hoidon kriteerien kehittämisehdotuksia.

Standardityöryhmän teemoja ovat ekologia ja monimuotoisuus, puuntuotanto ja taloudelliset näkökulmat sekä sosiaaliset kysymykset ja metsien monikäyttö. PEFC Suomi - Suomen metsäsertifiointi ry esittelee uudistetun kriteeristön luonnoksen joulukuussa.

Mikrosellulle löytyi uusi valmistustapa

Aalto-yliopiston tutkijat löysivät uuden tavan valmistaa mikrokiteistä selluloosaa.

Perinteisten valmistusmenetelmien ongelmia ovat olleet korkeat kemikaalikulutukset, pienet tuotantomäärät ja pienet markkinat. Mikrosellun valmistaminen on ollut kallista.

Uusi tuotantomenetelmä säästää kemikaaleja ja energiaa. Lähitulevaisuudessa mikrosellua voidaan tuottaa enemmän ja halvemmalla. Myös ympäristövaikutukset ovat pienemmät.

Uusi mikrosellua valmistava tehdas aiotaan avata muutaman vuoden sisällä. Mikrokiteistä selluloosaa voidaan hyödyntää muun muassa elintarvikkeissa ja eläinrehussa. Kuitua käytetään sellaisenaan korvaamaan esimerkiksi muovia.

Kantokahva kohentaa ergonomiaa energiahakkuissa

NURMIJÄRVI (MT)

Moottorisaha surauttelee taimikonhoitovaiheen ylittäneiden mäntyjen ohuita runkoja helponnäköisesti kumoon. Metsuri **Risto Keino** kaataa puut käsin pieniin pinoihin ja auttaa koukulla tarvittaessa. Välillä kaatamiseen tarvitaan kahta kättä ja silloin moottorisahan voi laskea siihen asennetun kantokahvan varaan mättäälle.

”Energiapuun korjuu on sen verran uusi asia, että työtehokkuus on kehittynyt vasta viime vuosina”, kertoo **Tapani Siivonen** Länsi-Uudenmaan metsänhoitoyhdistyksestä.

Pääosa energiapuun korjuusta tehdään ensiharvennukseen tarkoitetuilla metsäkoneilla, mutta jos puusto ei ole riittävän järeää, se tehdään metsurityönä.

Metsurityöhön suunniteltu moottorisahan kantokahva tekee energiapuun korjuun työergonomiasta paremman.

Rungot kaadetaan siirtokaatona, eli puut pyritään kaataessa pinoamaan pieniin kasoihin, jotka on helppo kerätä metsästä korjuukoneen kouralla. Energiapuun korjuun jälkeen metsässä onkin helppo kulkea, sillä oksaa ja lehvästöä ei ole pitkin poikin metsää.

Metsurityön rinnalle on tullut myös erilaisia pienmetsäkoneita, jotka on suunniteltu muun muassa energiapuukorjuukokoiselle rungolle.

KIMMO HAIMI

Metsuri Risto Keino kaatoi energiapuuksi meneviä nuoria mäntyjä pieniin pinoihin Rajamäellä viime viikolla.

Metsänhoitoyhdistykset esittelivät nuoren metsän hoitoon ja energiapuun korjuuseen soveltuvia työtapoja metsänomistajille viime viikolla Nurmijärvellä, jonne saapui odotettua enemmän aiheesta kiinnostuneita metsänomistajia.

Kulut kompensoidaan

Energiapuukohteita on Suomessa riittänyt, sillä monelta metsänomistajalta on jäänyt taimikonhoitotyöt suorittamatta. Osalta toimenpide unohtuu, osa säikähtää kustannuksia ja osa suunnittelee ehkä tekevänsä sen itse, mutta ei saakkaan raskasta urakkaa päätökseen.

Liian tiheässä metsikössä puiden latvukset supistuvat ja tuloksena on ainoastaan kuitupuuvaltainen rääseikkö. Tällaisen metsikön kasvun voi onneksi pelastaa vielä energiapuuhakkuulla.

Energiapuun korjuu eroaa taimikonhoidosta siinä, että biomassa otetaan kokonaan talteen ja hyödynnetään lämpölaitoksissa.

Korjuuseen saa yleensä kestävän metsätalouden rahoituslain mukaista kemera-tukea. Energiapuusta on lisäksi saanut viime vuosina hyvän hinnan, joten se on siksikin kiinnostanut metsänomistajia.

Kustannuksiltaan energiapuun korjuu on taimikonhoitoa edullisempaa, sillä puusta saatavalla tulolla kompensoidaan korjuukuluja.

”Verrattuna taimikonhoitoon, joka on iso kuluerä, energiapuun korjuussa tulot ja kulut ovat aika lailla plus miinus nolla”, kertoo metsäneuvoja **Miia Kylökäs** Kanta-Hämeen metsänhoitoyhdistyksestä.

Poistettavien runkojen koko ratkaisee: järeillä kohteilla tulot ovat selvästi kuluja suuremmat.

Taimikonhoito edelleen tärkein

Tuilla on kuitenkin iso merkitys energiapuun korjuussa. Kylökäs myös muistuttaa, että kyseessä on nimenomaan metsänhoidollinen toimenpide, eikä vaihtoehto taimikonhoidolle.

”Menetelmä sopii myöhästyneille taimikonhoidoille, mutta pitkittämisestä ei saa parempaa hyötyä, sillä samaan aikaan puuston kasvu heikkenee”, Kylökäs korostaa.

Taimikonhoito on tärkein metsänhoidollinen toimenpide. Metsuri Esa Kotala näytti, kuinka homma hoituu metsänhoito- ja pienkonepäivässä Rajamäellä.

Taimikonhoito on edelleen tärkein metsänhoidollinen toimenpide ja sen tekemättä jättäminen kostautuu tuotoksen vähenemisenä kiertoajan lopussa.

”Jos taimikonhoito viivästyy, kulut kasvavat keskimäärin 10 prosenttia vuodessa. Lisäksi kasvu ohjautuu parhaan tuotoksen kannalta vääriin puihin”, tiivistää Länsi-Uudenmaan metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja **Kari Korpi.**

AURA PILKAMA

Energiapuuta tositarkoituksella

Koska energiapuun hinta on ollut hyvä ja hinnat ovat pysyneet ainespuuta vakaampina, sen kasvatus kiinnostaa yhä useampaa metsänomistajaa.

Energiapuun korjuu ei välttämättä ole vain heitteille jätettyjen taimikoiden myöhästynyttä hoitoa, vaan puuta voi periaatteessa myös kasvattaa energiaksi, kertoo Tapion bioenergiaasiantuntija **Jukka Luiro**.

Metsäntutkimuslaitos on tutkinut energiapuun ja ainespuun yhdistettyä kasvattamista ja Tapio on laatinut energiapuun korjuulle ja kasvatukselle hyvän metsänhoidon suositukset.

Menetelmä tuottaa laadukkaan tukkipuun ohella aiempaa enemmän myös energiapuuta.

”Tavoitteena on kasvattaa männikkö tiheämpänä nuoruusvaiheessa. Tällä tavalla saataisiin mäntyä karsiutumaan ja aikaiseksi vähän parempaa laatua ja sitä kautta tuotosta.”

Ravinteet huolena

Koska energiapuun korjuussa oksien sisältämät ravinteet kuljetetaan metsästä pois, Tapio suosittelee kokopuun korjuuta pääasiallisesti mäntyä kasvaville kuiville kankaille.

Kuusen neulaset sisältävät paljon ravinteita ja niiden vieminen pois metsästä saattaa tutkimusten mukaan aiheuttaa joissakin tapauksissa kasvutappioita tulevalle puusukupolvelle. Erityisesti jos kuusen osuus metsässä on yli 75 prosenttia, energiapuun korjuuta ei suositusten mukaan pitäisi tehdä.

Lisäksi Tapio suosittelee, että energiapuuta korjattaisiin vain yhden kerran kiertoajassa.

Energiapuuta voi siis hyvin kasvattaa ainespuun kanssa, mutta Luiro korostaa, että se vaatii metsänomistajalta aktiivista ja osaavaa otetta.

AURA PILKAMA